

Upphandling av läkemedelsautomater

Förslag till beslut

1. Direktionen för Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att uppdra till förvaltningen att upphandla läkemedelsautomater för användning inom kundvalet d.v.s. hemtjänst, basal hemsjukvård och hemrehabilitering.
2. Direktionen för Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att delegera till förbundsdirektören att fatta tilldelningsbeslut.
3. Direktionen för Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att delegera till förvaltningen att teckna avtal.
4. Direktionen för Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje ger förvaltningen i uppdrag att uppdra till Tiohundra AB:s trygghetsjour att ansvara för installation, systemförvaltning, larmmottagning och support av läkemedelsautomater.
5. Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg ger förvaltningen i uppdrag att genomföra ett projekt inför breddinförande av läkemedelsautomater inom funktionshinder- och socialpsykiatriområdet.

Ann-Sophie Holgersson
Förbundsdirektör

Sammanfattning

Ärendet redogör för initiativ att breddinföra läkemedelsautomater inom omsorgen. Förvaltningens bedömning är läkemedelsautomater inom omsorgen över tid bidrar till en hållbar ekonomi och bidrar till kostnadseffektivitet inom omsorgens verksamheter.

Utifrån upphandlingens omfattning är det direktionen som fattar beslut om upphandlingen.

I verksamhetsplan 2025-2027 för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) är implementering av läkemedelsautomater inom ramen för God och nära vård en viktig komponent. Inför implementeringen har analyser av finansiering, organisering genomförts i samverkan med sjuksköterskeorganisationen inom Tiohundras hemsjukvård och trygghetsjour. Upphandlingsförberedelser pågår och annonsering planeras till mars 2025.

Läkemedelsautomater väntas ge invånarna en säkrare läkemedelshantering, rätt läkemedel vid rätt tidpunkt. Läkemedelsautomaterna väntas också öka individernas självständighet, minska läkemedelssvinnet samt ge effektiviseringsvinster inom kundvalets utförare.

Kostnaden för läkemedelsautomaterna baserat på 400 enheter uppskattas till 15 miljoner kr 2025-2026, vilket i huvudsak kommer finansieras av statliga stimulansmedel.

Implementeringen av läkemedelsautomater kommer att ske stegvis och föreslås genomföras under andra halvan av 2025 inom hela kundvalet.

Under 2025 beräknas kostnaden uppgå till 3 miljoner kr. Först 2026 beräknas breddinförandet vara genomfört och kostnaden nå de beräknade 12 miljoner kr per år.

Upphandlingens takvolym omfattar breddinförande av läkemedelsautomater inom funktionshinder- och socialpsykiatriområdet. Även inom dessa områden finns behov av en säkrare läkemedelshantering. Uppskattat antal läkemedelsautomater inom dessa områden är 100 enheter. Vilket motsvarar 3 miljoner per år.

Beskrivning av ärendet

Läkemedelsautomater möter ett identifierat behov av en säkrare läkemedelshantering. Det finns från förvaltningens sida även en uttalad strävan om att öka användandet av olika välfärdstekniker inom vård och omsorg.

Förvaltningen har genomfört en förstudie som identifierat läkemedelsautomater som en lämplig teknik i det fortsatta digitaliseringsarbetet. Utöver säkrare läkemedelshantering möjliggör

automaterna att kunderna kan hantera sina läkemedel självständigt vilket frigör personella resurser inom kundvalet.

Utvecklingen av läkemedelsautomater har kommit långt och bedöms av Sveriges Kommuner och Regioner som en verksamhet som är färdigutvecklad, väl testad och redo för breddinförande i samtliga kommuner runt om i landet. Det som krävs är en plan för införande, upphandling samt framtagande av hållbara rutiner.

Väntade effekter med läkemedelsautomat:

- Ökad säkerhet där kunden får rätt läkemedel i rätt tid.
- Minskat behov av läkemedelsdelning – omfördelning av personella resurser.
- Färre avvikelser på grund av missade eller för sent tagna läkemedel.
- Minskat svinn – läkemedlen är inlåsta i maskinen.

Hemtjänstpersonalen delar idag läkemedel flera gånger per dag hos kunder runt om i kommunen. De påminner om att det är dags att ta medicinen och hjälper ofta till med att klippa upp Apodospåsen som läkemedlen levereras ifrån apoteket. Läkemedelshanteringen sker på delegation. Används i stället en läkemedelsautomat laddar delegerad personal läkemedelsautomaten med en till två Apodosrullar (beroende av modell) som innehåller en läkemedelsförbrukning för upp till 14 dagar. Vid laddningen genomförs en kontroll som säkerställer att rätt kund får rätt läkemedel. Ansvarig sjuksköterska programmerar automaten (på distans) så att den matar ut Apodospåsen på rätt tid och/eller vid behov påminner om att ta flytande medicin och suppositorier. När det är dags för kunden att få sina läkemedel ljuder en signal eller en röst talar om att det är dags att ta läkemedel. Kunden kvitterar läkemedelstagningen genom att trycka på knappen som startar utmatningen. Maskinen matar ut en Apodospåse och klipper upp den så att kunden kan hantera läkemedelstagningen utan stöd från personal. För att säkerställa att kunden inte missar signalen finns en inbyggd larmfunktion. Om kunden inte trycker på knappen och matar ut sin medicin inom en förutbestämd tid går ett larm till trygghetsjouren som kan ringa upp kunden och påminna om läkemedlen.

Omfattning

Uppskattningsvis finns det cirka 400 kunder inom kundvalet som bedöms kunna hantera sina läkemedel med hjälp av en läkemedelsautomat.

Omfattningen inom funktionshinder- och socialpsykiatriverksamheterna uppskattas till 100 kunder.

Metod

Förvaltningens tidigare införande av digitala lås inom kundvalet genomfördes med mycket lyckat resultat. Tidplan och budget hölls enligt förvaltningens uppfattning. De erfarenheter som gjordes vid implementeringen av digitala lås ligger till grund för förvaltningens plan för implementering av läkemedelsautomater. Implementeringen föreslås ske stegvis med ett område/utförare i taget. Mellan varje område/utförare genomförs en utvärdering som tillvaratar erfarenheter som möjliggör att nästa steg i implementeringen blir ännu bättre och effektivare.

Tidsplan

- Projekt för att identifiera behov och krav pågår hösten 2024 inför upphandling
- Annonsering av upphandling – mars 2025
- Tilldelning – juni 2025
- Implementering – augusti – december 2025 och vid behov fortsättning mars 2026 till färdigställt.

Ekonomiska konsekvenser

Det uppskattade behovet av läkemedelsautomater är 400 enheter initialt. Det innebär en uppskattad kostnad på 1 miljon kr i månaden. Under 2025 beräknas kostnaden för läkemedelsautomater uppgå till 3 miljoner kr eftersom implementeringen sker stegvis. Under 2026 väntas breddförandet vara genomfört och kostnaden för läkemedelsautomaterna beräknas till 12 miljoner.

De första två åren 2025-2026 väntas kostnaden i huvudsak finansieras med statliga stimulansmedel. Därefter väntas en effektiviseringskostnad för utförarna.

Vid en implementering av läkemedelsautomater inom funktionshinder- och socialpsykiatriområdet uppskattas behovet av läkemedelsautomater till 100 enheter. Det innebär en uppskattad kostnad på 3 miljoner kr per år.

Upphandlingens takvolym bör ta höjd för implementering också inom funktionshinder- och socialpsykiatriområdet. Med en takvolym på 500 enheter beräknas även detta behov vara säkrat. Takvolym innebär en möjlighet, inget krav, att avropa upp till 500 enheter. Kostnaden uppstår först när enheterna avropas.

Förvaltningens bedömning är att ett bredd införande av läkemedelsautomater bidrar över tid till ekonomisk hållbarhet.

Effekter för sammanhållen vård och omsorg

Läkemedelsautomater erbjuder en säkrare läkemedelshantering. Kunderna får sina läkemedel i rätt tid, i högre utsträckning än vad som är möjligt idag.

Redan idag använder de flesta kunder inom hemsjukvården Apodos, som är grunden för automatiserad läkemedelshantering.

De personella resurserna kan omfördelas till insatser som kräver fysisk närvaro.

Läkemedelssvinnet väntas minska.

Barnperspektiv

Ärendet bedöms inte ha någon särskild påverkan ur ett barnperspektiv.

Förvaltningens synpunkter

KSON:s förvaltning och kundvalets hemsjukvård är överens om att implementering av läkemedelsautomater är en ändamålsenlig och nödvändig lösning, utifrån kund- och patientsäkerhet. Systemet ökar dessutom effektiviteten.

Trygghetsjouren inom Tiohundra AB har idag uppdraget att installera all trygghetsskapande teknik i omsorgskundernas hem. Vid ett införande av läkemedelsautomater är förvaltningens bedömning att ansvaret för installation, systemförvaltning, larmmottagning och support lämpligast uppdras till Tiohundra AB:s trygghetsjour, som bemannas dygnet runt.

Läkemedelsautomater bedöms ha lika positiv påverkan inom funktionshinder- och socialpsykiatriverksamheterna och rekommendationen är därför att projektet kan komma att utökas till att omfatta dessa verksamheter.

Bilagor

1. Bilaga 1 SKR:s skrift Läkemedelsautomater

Beslut skickas till

Norrtälje kommun (kommunstyrelsen@norrtalje.se)

Region Stockholm (registrator.rlk@regionstockholm.se)